

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Za oglasne plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oglasno jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izloče frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Koroške zadeve.

I.

Poraz Slovencev na Koroškem je popoln, je tak, da hujši ne more biti. Pri zadnjih državnoborskih volitvah so Slovenci izgubili jedin državnoborski mandat, ki so ga z velikimi težavami in po dolgoletnem delu priborili, pri sedanjih deželnozbornih volitvah pa so izgubili kar dvetretjini deželnozbornih mandatov. In poraz je tak, da bi sentimentalni človek citiral znane verze o stebrih slovenstva, ki leže na tleh. Velikovski okraj je bil v resnici steber slovenstva na Koroškem in sedaj je tudi ta okraj prišel v nemške roke...

Klerikalno časopisje se zaveda, da so klerikalni duhovniki na Koroškem krivi te strašne katastrofe, in zato se umika vsaki diskusiji o teh volitvah. Kar potuhnili so se, ker je vsaka polemika nemogoča. Na Koroškem so imeli duhovniki vse v rokah, bili so absolutni gospodarji v slovenski politiki, niti najmanjša ovira se jim ni delala in sad tega duhovniškega gospodstva je popoln — débacle.

»Slovenec« in glasilo nemških klerikalcev na Koroškem »Kärntner Zeitung« sta posvetila koroškim volitvam vsak po jeden članek. Deloma se ta članka popolnoma strinjata, kar pač kaže, da ju je oba ali spisal ali vsaj inspiriral vikarij Podgorc. Na ta dva članka, ki se bavita z vzroki poraza in kako je poraz popraviti, moramo vendar nekoliko odgovoriti.

»Slovenec« in »Kärnt. Ztg.« pravita, da je vzrok poraza ta, da se ni nič delalo, da se je hotelo žeti, kjer se ni nič sejalo, da je »Mir« slab in brez vpliva. To je resnica. Mi smo koroškim voditeljem opetovano svetovali, da so leni in da nič ne store. Na tako očitjanje se je kanonski kaplan Smolej predrznil v Sp. Dravogradu predlagati resolucijo, s katero se obsoja naš list, češ, da dela koroški duhovščini krivico. Sedaj pa potrjujejo klerikalni listi sami, da duhovščina ni ničesar delala, da je pasla

lenobo, kakor jo pase povsod, dokler ji ne teče voda v grlo.

Še obširnejše, kakor »Slovenec«, se bavi »Kärnt. Ztg.« za to duhovniško lenobo. Vodstvo, pravi »Kärnt. Ztg.« je vsega krivo. Kdo pa je v tem vodstvu? Podgorc se je polastil komande. Razdril in razbil je staro, uspešno in marljivo delujočo organizacijo in tudi pri letošnjih volitvah aranžiral vse za hrbtno. Podgorc je poskrbel, da niti najdelavnejši možje, ki ne trobijo v njegov rog, niso bili vabljeni na zaupni shod in da se jim je onemogočilo vsako delo. Stara organizacija je že več let samo na papirju, fiktivni voditelji so Podgorc in nekateri drugi duhovniki, kateri delujejo po škofovih navodilih, katerim je samo za namene klerikalizma, za narodne koristi Slovencev pa toliko, kakor za lanski sneg.

To vodstvo fiktivno ni nič delalo. Prej so bili pogostoma shodi — zdaj jih ni bilo več, ker jih škof ni rad videl. »Kärnt. Ztg.« pravi, da se volilcem ni delalo poguma. Resnica je, da je Podgorc ljudem še jemal pogum in to pred volitvijo. Mesto, da bi volilce navduševal in jim prigovarjal, da naj gredo vsi do zadnjega na volišče, je par dni pred volitvijo, par dni pred bitko v »Slovenec« št. 252 vrigel puško v koruzo. V svojem uprav stupidnem manifestu v »Miru« (št. 44) pa je besedičil: »Če me zaupajoče (!) ljudstvo voli, bom delal, kar zamorem; če me ne voli, bom Bogu hvaležen, da me oprosti velike skrbi.« Tako neumno je pisaril Podgorc pred volitvijo. Ali se je potem čuditi, da je Podgorc propadel? Celih 25 let so Slovenci držali ta okraj nepretrogoma; moral je priti Podgorc, da je razrušil in pomandal vso organizacijo in disciplino in zaigral vedno siguren mandat.

Nemška volilna geometrija, o kateri govoriči »Slovenec«, ni čisto nič zakrivila, krivi vsega poraza so Podgorc in njegovi pajdaši, tista klika, ki je po škofovi želji vse razbila in

odstranila, kar ji je bilo na poti, misleč, da bo potem gospodarila, kakor bo hotela. Dalala je pa svoje račune brez krčmarja.

Vsa krivda na porazu pri volitvah pada jedino in izključno samonastiteslovenske duhovnike ki so kot agentje nemškega škofa Kahna in kranjskih klerikalcev se polastili vodstva, zapeljali slovensko politiko v najekstremnejši klerikalizem, zadušili zaupanje po svojem mišljenju liberalnega slov. kmeta v slovensko stranko, naposled pa iz same lenobe zanemarili vso agitacijo.

„Več luči!“

(Iz učiteljskih krogov.)

II.

Otroboveznega družega članka »Še nekaj luči« v »Slovenec« št. 248 »succus« je pa sledeči: a) dolg, frazasti uvod, b) čohanje ob »Učit. Tovarisa« in g. Dimnika, c) tarnanje o odpravljanju suplentur in nastavljanju novih učiteljev, d) o vodstvu ljudskih šol v Ljubljani, e) o ljubljanskih nadzornikih in f) o kandidaturi v peti skupini.

Kar se točk a) in b) tiče, stojimo na onem stališču, kakršnega smo povdarjali v prvem delu svojega članka. Ako je menil »Slovenec« in njegov oproda, da se gode v Ljubljani vnebovpijoče krivice in da se teptajo tukaj veljavni šolski zakoni, naj bi stopil javno pred svet — seveda v stvarnejšem članku — s podpisom, ako bi pa to nič ne izdalo, čemu imamo pa državni zbor in »katoliški cent-rum« in njegovega načelnika, vsaj je ta že menda bratovščino pil z vsemi ministri. In za Boga, kje je pa ostala »Slomškova zveza«, pa njen načelnik? Je-li ta nima nič veljave! Zakaj ni skovala i ta plamtečega protesta na »c. kr. deželni šolski svet« in na vse one »Bildungssusterje« — ki tako šikanirajo ubogo slovensko učiteljstvo. Glejte, ljubi Slovenčevci in »Slomškarji« — zakaj ste razbili deželno zbornico, kako lepo priliko bi imeli

lahko pokazati baronu Heinu zobe, in načelnik mnogobrojne »Slomškove zveze« bi lahko stopil liki nebeški angelj Azrajel z gorečim mečem pred njegovo ekselencio ter mu zaklical: Do tu in ne dalje — »warum störsst du meine Herde?« — Toda naš up je šel po...

O točki c) pa pripomnimo, da tako, kakor delajo v Ljubljani s suplenti, delajo skoro povsod, kajti suplent je po zdravi človeški pameti navaden duševni »dninar«, ki dela od danes do jutri; toda, če hoče »Slovenec« že pometati pred drugim pragom, mu svetujemo, da naj prej pomete pred svojim pragom in pred pragom svojih »zvezd vodnic«. Ozre naj se le na Dunaj, kjer sveti »baklja krščanstva«, dr. Lueger; tam mečejo trumoma učiteljske suplente na cesto, a vendar nista potočila ne »Slovenec« in ne »Slovenski učitelj« niti solzice. A tu pa sedaj take krokodilske solze! Namen je prozoren! Kar se pa tiče najnovjših imenovanj v Ljubljani, upamo, da se »Slovenec« že lahko potolaži, kajti ta imenovanja so se zvršila na podlagi dobre kvalifikacije, dosedanjega delovanja, bodisi na šolskem polju, oziroma v javnosti, raznih sprječeval o obiskovanju teh in onih tečajev — a kar je pa prišlo učiteljev po »klečoplastvu« v Ljubljano, so pa zvesti pristaši onih »učiteljev«, ki so se ravnokar zatekli v »Slovenčev« »omrežje«.

Pri točki d) pa moramo vse one starejše učitelje, ki se čutijo tako prikrajšane pri imenovanju šolskim voditeljem na I. mestni ljudski šoli, opomniti, da si tukaj lahko pomagajo. Upamo, da poznajo postave. »Heinza« v roke, pa napravite pritožbo, ako je pa sami ne znate, pa stopite k zvezdam »katoliške stranke«, k dr. Šusteršiču, dr. Brejcu, dr. Schweitzerju ali pa, če hočete, k P. Vencajzu. Če Vam ti ne pomorejo — potem je pa Kranjska zgubljena.

Točka e) je pa »Slovenec« menda najbolj v želodcu, ker je v Ljubljani sedaj nadzornik, ki »skuša vpeljati« razne novotarje v »raznih« ljubljanskih šolah in tu lahko pribijemo že sedaj dejstvo, da bode imel »Slovenec« onega nadzor-

LISTEK.

Lev N. Tolstoj.

Dne 31. avgusta to leto je minulo 50 let, kar je grof Lev Nikolajevič Tolstoj priobčil svojo prvo povest. Njegov prvenec je bila nekaka avtobiografija v novelistični obliki »Detinstvo«; napisana je bila bolj po lastnih doživljajih nego iz fantazije ter je kazala na neobično samostalnost pisatelja. Kot nadaljevanje prvega dela sta sledili povesti »Deška doba« in »Mladost«. Tu se je krasno odlikovala pisateljova iskrenost; vspeh je bil tako velik, da je Tolstoj na mah postal slaven. Vsi književniški krogi so se mu divili z radostjo in brez zavisti.

Vsa književna delavnost Tolstega daje veličastno primero največje umetniške harmonije, največje doslednosti in duševne zrelosti. Počenši od prvih novel pa do najnovjših filozofskih in etičkih spisov išče Tolstoj vedno resnico in Boga. V svojih spisih kaže Tolstoj svojo silno antipatijo napram vsemu, kar je človeku neprirodnega, neresničnega in umetnega.

Ko je Tolstoj poslal v svet svojo prvo delo, se je nahajal kot 24letni mladenič v Kavkazu, kjer je imel priliko, da se je spoznal s pravimi naravnimi ljudmi, katere je kasneje znal tako večše opisovati.

Lev N. Tolstoj se je rodil 28. avgusta l. 1828. v guberniji tulski, 15 vrst od glavnega mesta Tule, na posestvu Jasnaja Poljana. Vzgojeval se je v krogu svoje družine, pozneje je vstopil na kazensko vseučilišče, kjer se je učil prava in orientalskih jezikov. A še predno je skončal svoje študije, se je vrnil na svoje posestvo, kjer se je zavzel z vsemi silami za povzdigo gospodarstva. A tu ni imel sreče, zato je leta 1861. vstopil v vojno službo. Bojeval se je na Kavkazu, kjer je tudi spisal na podlagi lastnih doživljajev več novel iz vojaškega življenja. L. 1854. se je bojeval v krimski vojni, bil je navzoč v Sevastopolju, ko se je vršilo ono dolgoletno obleganje mesta. Vkljub velikim naporom je našel priliko, da je spisal svojo znamenito trilogijo »Sevastopolj«. Ko so se Rusi umaknili iz mesta, je odšel Tolstoj na svoje posestvo Jasnaja Poljana, kjer se je posvetil popolnoma pisateljstvu.

Že v svojih mladih letih je Tolstoj doživel več duševnih kriz, in v smeri teh se je potem razvil njegov nadaljni delokrog ter se odredil njegov literarni in duševni značaj. Prišel je zgodaj razmišljati o svojem odnošaju napram ljudstvu, napram življenju in napram sebi samemu. Uvidel je, kako so današnje razmere nezdrave in nenaravne, in z neprestanim razmišljanjem je postal velikan med vsemi svetskimi moralisti.

Tolstoj je v prvi vrsti kritik človeške družbe; on analizuje vse ljudske misli in dejanja, ter se je v njem razvil dovršeno psihološko slikanje. Svojo analizo pa temelji na neprestanem opazovanju, in baš zato je on tudi postal prvak realistične povesti. Samo tako mu je bilo mogoče stvoriti veličastna dela, kakor sta »Vojna in mir«, »Ana Karenina« i. t. d. »Vojna in mir« je najdovršenejše delo Tolstega, pisal je je v letih 1865 do 1868. To je ogromno in temeljito delo, v njem je opisano življenje ruskega naroda, ko je Napoleon vodil svojo vojsko v Rusijo in ko je tam doživel svoj poraz. V obče se smatra ta roman za moderno rusko Ilijado.

Ker temelji Tolstoj svoje psihološko slikanje na samih realnih dogodkih, ker mu je metoda že od prvega začetka eksperimentalna, si moremo raztolmačiti ta izvanredni pojav, da se Tolstoj še vedno ni izčrpal, da še vedno piše. Da je kakor mnogi drugi postal nepazen za vse, kar se godi okrog njega, da je takorekoč šel sam v sebe, bi se bil hitro izpraznil, zmanjkalo bi mu one eneržije in svežosti, ki jo nahajamo v njegovih najnovjših delih, pisanih sicer od starca, ali s srcem in umom zrelega moža, ki ni klonil in ni omagal. Pisatelj, ki živi le za svojo pisateljsko mizo, postane prejšnjemu drugi pust v svoji duši; a s Tolstojem se to ni zgodilo, ker je v njem preveč vstvarjajoče moči in sile.

Samo ob sebi je umevno, da vse ono, s čemur si je pisatelj v začetku svojega literarnega delovanja pridobil pazljivost in ljubezen čitateljev, ni slično popolnoma onemu, s čemur sedaj končuje svojo literarni poklic. S tem ne menim one razlike, ki se opaža med mladostnimi in poznejšimi zreliimi deli vsakega pisatelja, temveč ono razliko, ki se nahaja in mora imeti v duhu, v bistvu in v načelih pi-

nika, ki ravno nima »akademične naobrazbe« — še večkrat v svojih predalih. O sposobnostih ljubljanskih nadzornikov se ne bomo pričali, ker »po njih delih jih bomo spoznali«.

O znani kandidaturi pod točko f) bi pa bilo pač odveč zgubljeni vsako besedo, kajti onih 11.000 glasov, ki jih je dobil predsednik »Zaveze«, od vraga kvalitativno desetkrat ono število, ki jih je dobil 16% dr. Šusteršič, kajti v teh 11.000 glasovih se koncentruje cvet kranjske inteligence in ta, hvala »Bogu«, vlada in dela vreme na Kranjskem. —

»Da, da! ta Vaša ljubezen v frazah« — in v razbijanju! — »O tej se lahko razmišlja še ure in ure in človek ji še ne pride do konca.«

V Ljubljani, 19. novembra. Državni zbor.

Parlament vidno hira. To se vidi posebno na tem, ker ni pravega zanimanja niti med poslanci samimi. Včeraj je bila poslanska zbornica napolnjena, in dolgo je trajalo, preden se je nabralo toliko poslancev, da so bili vsaj sklepni. Koga pa tudi naj zanimajo posebno lumparije in spletke dunajskih socialistov! Galerije so bile seveda ves čas natlačene. Nadaljevala in zaključila se je namreč debata o dogodkih pri dopolnilni volitvi v Favoritih. Krščanski socialisti in socialni demokrati so ves čas obsipavali z najgršimi psolkami v pristnem dunajskem dialektu. Ko je govoril glavni govornik contra Schuhmeier, so upili neprestano krščanski socialisti, posebno surovo se je vedel Gessmann. Pri govoru glavnega pro govornika Pattajja pa so jim vračali socialni dem. Končno besedo je dobil posl. Pernertorfer; pri njegovem govoru so krščanski socialisti zapustili dvorano. Pri glasovanju se je sprejela nujnost Gessmannovega predloga, dočim se je Pernertorferjev predlog odklonil. Gessmannov predlog se glasi: »Vlada se pozivlja, da priskrbi za prihodnje volitve vse potrebno, kar bo zabranjevalo na eni strani nasilno vplivanje, na drugi strani pa zadrževanje volilcev pri oddaji glasov. — Posl. Klofáč je podal pred sejo dve interpelaciji glede trpinčenja vojakov in eno o žaljenju češkega meščanstva po častnikih. Danes je zopet seja.

Posledice jeronimske afêre.

Te dni se vrši pred rimskim duhovnim sodiščem zadnja obravnava o znanem zavodu sv. Jeronima. Pri tem se je zopet enkrat pokazalo, kako močen je bizantizem na jugu, kjer bi nobeno, še tako eminentno politično vprašanje ne bilo napravilo toliko prahu, kakor to obskurno rimsko vprašanje. Pokazalo pa se je tudi, kako se je utrdil posebno v Črnigori vsled italijanskega svaštva italijanski vpliv. Ker se barski nadbiskup Milinović ni v tej zadevi hotel popolnoma udati želji kneza Nikole, mora z novim letom na knezov ukaz zapustiti Črnogoro ter se vrniti v Dalmacijo. Kraljica Jelena pa je baje prosila italijanskega kralja, naj priskrbi njenemu očetju za Črnogoro škofa Italijana. Seveda nima knez pravice, odstavljati nadškofa, te pravice nima niti papeška

satelja svojo podlago in svoj poslednji temelj.

Prikladna je ona primera, ki jo je glede tega objavil ruski kritik Basergin: Ako preidemo v mislih od mladostnih del Tolstojevih do njegovih, napisanih v pozni starosti, se nam zdi, kot da smo v svetlem in smejočem se jugu vstopili v potni vlak in v meglenem, hladnem severu izstopili. Tam živi in diha vse, vse je oživljeno od toplih solnčnih žarkov, vse je prepojeno od zračnega duhtečega aroma; tu pa nasprotno je vse utrujeno in mrtvo, vse je oledenelo pod dihom vetrov in mraza, vse se nam zdi tuje in neprijazno. Tako je tudi z deli Tolstega. Njegova mladostna dela so svetla in topla, polna vere in upov, iz njih veje ljubezen in življenje; njegova kasna dela nasprotno pa so temna in hladna, zastrupljena po dihu debilitete, ki more imeti svoje korenike le v surovem materijalizmu in breznačelnem pesimizmu.

Vkljub svoji visoki starosti — doživel je 74 let — je Tolstoj še vedno zdrav in krepak. Zdaj piše roman, ali boljše rečeno obsežno povest iz kavkaškega živ-

stolica. Toda med papežem in Črnogoro vlada zadnji čas posebno prijateljstvo, seveda ne toliko iz verskih, kakor pa iz političnih nagibov. Papež je pač v prvi vrsti Italijan ter naklonjen onemu, ki je naklonjen italijanstvu. Zato je prav lahko mogoče, da se izroči nadbiskup Milinović na milost in nemilost črnogorskemu knezu, a zadeva jeronimskega zavoda se istotako reši v prilog Črnigori. Usoda Milanovičeva je pač taka, kakršna doleti vsakega, ki se zameri Rimu, pa bodisi, da je najvernejši duhovnik. Vera ne odločuje, temu le politična privrženost Rimu.

Ogrski pesnik Jókai za kralja.

Brezobzirna gonja ogrskih opozicionalcev zoper zvišanje civilne liste je napolnila stara ogrskega pesnika in pisatelja Morica Jókai-a, da je pisal v listu »Magyar Nemzet« članek »Kralj in narod«. V tem članku piše med drugim: »Z žalostjo čitam dan na dan govore v državnem zboru in članke opozicijskih listov, ki si niso le vlade, temuč že celo kralja vzeli za tarčo brezobzirnih napadov. Spoštujem odkritosrčno možko besedo, toda pikrega zasmehovanja krone ne morem odobravati. Ugleda onega kralja se hočete lotiti, kakršnega ni imela Ogrska, kar se tiče ustavne zvestobe in ljubezni do svojega naroda? Ali ne vidite kralja, ki je napravil v teku dolgega ustavnega vladanja Ogrsko močno in svobodno državo? Nikdar ni usoda britkejša obiskala kakoga vladarja, kakor našega vladarja kralja Franca Jožefa. Trpel je z zvišeno dušo rekoč: »Nositi hočem breme vladanja, dokler mi dopuščajo moči«. Ali ne vidite kralja, ki ohranja vsled svojega modrega vladanja mir, oživljuje solnce naše sreče? In on sam je toliko trpel. Ali se ne spominjate velike žalosti, ki je s kraljem vred napolnila ves narod, ko je kruta usoda ugonobila angelja varuha naše dežele? Takrat je rekel kralj: »Ko bi ogrski narod vedel, kako velikega dobrotnika je izgubil v pokojnici! O, vedeli smo prav dobro, a vi nočete danes nič o tem vedeti, da smo jo povzdignili za svojo varuhinjo, ki moli pred najvišjim tronom za ogrski narod. O, prošim Vas v imenu svete domovine, pustite tako početje! Ne podžigajte nove nesloge v našem narodu! Kaj želimo, kaj pričakujemo od svojega kralja? Želimo, da nas tako ljubi, kakor ga mi ljubimo, kakor nas je pokojnica ljubila. To ljubezen je podedoval. Naj bi prišel kralj v svojo ogrsko prestolnico, med svoje otroke, njegova telesna straža bo vsak živ človek v tej državi, in kdor si ga drzne z besedico užaliti, ta naj bo izvržek naroda.«

Najnovejše politične vesti.

Za odpravo službene kavcije državnih uradnikov bo predložila vlada prihodnje dni državnemu zboru zakonski načrt. — Tirolski italijanski poslanci so sklenili, nastopiti proti vsa kemu ministrstvu, ki se bo protivilo avtonomiji; v deželnem zboru pa bodo tako dolgo obstruirali, da se doseže avtonomija Južne Tirolske. — Zaroto Karlistov je odkrila policija v Barceloni. V neki vili je našla 35 pušk in 600 patron. Zarotniki so ponoči razrezali brzozavne

ljenja sredi XIX. stoletja, ko se je še med Rusi in gorskimi prebivalci bojeval trdovraten boj. Junak romana je Hadži Murat, bi je bil svoj čas zelo na glasu. Začetkom 50 let se je udal Rusom, ki so ga prijazno vsprejeli. A vkljub temu ni mogel prenašati očitanja vesti, ni mogel preboleti ločitve od svojcev, zato se je povrnil nazaj v gore, a njegovi tovariši so ga obglavili. — Kot znano, pozna Tolstoj kavkaško življenje, ker se je več let mudil ondi in se udeleževal sam vojnih operacij.

Tolstoj bo ostal za vedno kot književni velikan v spominu človeštva; bil je v istem času velik psiholog in velik sociolog. Bil je velik kot pisatelj in kot človek, velik po srcu in umu, bil je prorok in učitelj. Vse Slovanstvo more biti ponosno, ker se je rodil v ednem njegovih rodov! V svoji nedosegljivi umetniški velikosti, največji in najplemenitejši vseh živih ruskih pisateljev stoji danes grof Tolstoj. Njegova dela so najdovršenejša, kar jih je moderna književnost vstvarila na polju pripovedi.

Dimitrijević.

žice. — Ustaja v Južni Ameriki. Vladne čete so brez odpora zasedle Cumanu. — Portugalski kralj je prišel na Angleško ter bil od angleškega kralja prisrčno sprejet. — Kriza v srbskem ministrstvu je poravnana, ker je vlada obljubila v svojem programu, da se bo ravnala po volji večine v skupščini. — Za podražavljenje severne železnice je sklenil »poljski klub« predložiti vladi posebno resolucijo. — Za ozdravljenje ogrskega parlamenta namestila baje minister Széll z novo čisto volitvijo doseči, da izginejo iz parlamenta pretirani elementi. — Belgijska zbornica je sprejela adresu, s katero se kralju čestita na srečni rešitvi. Socialisti so med glasovanjem obsedeli. — Napadalec Rubino je bil leta 1885. podpredsednik neapoljskega monarhističnega društva. — Predlogo za zvišanje vojaštva je sprejel vojni odsek ogrskega državnega zbora nespremenjeno. — Iz bolgarske armade izstopijo vsi častniki macedonske narodnosti ter se posvetijo svoji stiskani domovini. — Papež želi videti nemškega cesarja, tako se je izjavil napram škofu iz Metza.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Lahko si je misliti, da mora vladati med posvetnjaki že velika nevolja, če začno vneti cerkveni možje duhovščino grajati. Kakor smo videli, je bilo v preteklih časih mnogo odličnih cerkvenih pisateljev, ki so bičali duhovniško razuzdanost. S tem, kar poročajo ti duhovniški pisatelji, se strinjajo tudi poročila posvetnih pisateljev iz raznih dežel. Časih poročajo stvari, da se čitatelju kar lasje ježé. Tako je iz spisov humanista Bracciolinija razvidno, da je bil neki menih v Bresciji poklican spovedati neko bolešno ženo. Menih je prilikom porabil za nekaj družega, a gospodar ga je zasačil. Menih je moral bežati, a je v hiši pozabil hlače. Prevarani mož je šel na opata in napravil velik škandal. Opat pa ga je znal pomiriti. Dejal je, da dela prevarani mož menihu veliko krivico, češ, najdene hlače niso menihove, ampak so hlače sv. Frančiška. Te hlače da imajo čudodelno moč in menih jih je vzel seboj, da ženo z njimi ozdravi. Mož je verjel in cerkvena gospoda je v svečani procesiji s križi in zastavami šla iskat in nesla v samostan tisto dragoceno, čudodelno relikvijo — hlače prešestnega meniha!

Istotakrat pisatelj Massuccio, priznan kot zanesljiv poročevalec, je tudi vedel povedati kaj zanimive reči. Mussuccio pravi, da nune, ki so se pečale s kakim posvetnjakom, so bile težko kaznovane, a z duhovniki so smele uganjati, kar so hotele. Če si je nuna izmed duhovnikov izbrala ljubimca, so prirejali cele »svatbe« v samostanu. Otroke so navadno pomorile.

Tudi v Nemčiji in v Avstriji so vladale jednake divje razmere. Avgustinski opat Ivan Busch iz Sülteja pravi, da so menihi in nune vseskoz živeli v spolskem občevarstvu in da so bili za samostanske predstojnike izvoljeni samo možje, katerih navedena pokvarjenost je bila menihom jamstvo, da se ne bodo uprli počenjanju menihov in nun.

Medicinski spisi tistih časov tudi dobro osvetlujejo duhovniško npravo pokvarjenost. Škof Gaspar Torella, prijatelj papeža Aleksandra VI., je cerkvene kneze poučeval, kako naj se pečajo z ženskami, da ne dobe ravno tedaj silno razširjene bolezni »Lues venerea«. Virtemberški zdravnik Vendelin Hock pa je virtemberškega vojvodo nujno prosil, naj nastopi proti duhovniški razuzdanosti, češ, duhovniki so krivi, da se spolske bolezni silno širijo.

Kak cinizem je vladal med duhovščino tistega časa, vidimo iz naslednjega slučaja. Kardinal Albrecht mogunški — ki je pri Tetzlovu kupčiji z odpustki igral veliko ulogo — je imel dve ljubimki, Katarino Stolzenfels in Ernestino Mehandel. Ti dve svoji priležnici je poveljčal na poseben način. Katarino Stolzenfels je dal slikati kot sveto Katarino in se je ta podoba obesila v grajski kapeli v Moguncu, Ernestino Mehandel pa je dal slikati kot sveto Uršulo, poleg nje pa samese kot svetega Martina!

Seveda so se našli tudi duhovniki, ki so se udajali celo sodomitstvu, a tudi to se je opravičevalo, češ: Venerabiles (sacerdotes) hoc non faciunt delectationis causa, sed ut superfluitates emittantur!!

Pri nas na Kranjskem ni bilo nič boljše. Okrog Zatičine se pozna še danes ljudem na obrazih, da teče v njihovih žilah kri menihov. Duhovniška pokvarjenost je bila glavni vzrok, da se je ljudstvo tako naglo oklenilo protestantizma. Bolj kakor strogo verski nauki je prestop provzro-

čila okolnost, da so se protestantski duhovniki ženili in živeli pošteno.

Toda vse neznanstvo pohujšanje ni nič vplivalo na merodajne cerkvene kroge, da bi odpravili obligatorični celibat. Na koncilu v Tridentu sta se sicer zastopnik avstrijskega cesarja in bavarskega vojvode z veliko vneto zavzela za odpravo celibata, tudi so koncilu predložili uradni protokoli o vizitacijah razkrili, da se v Sodomi in v Gomori niso mogla goditi hujša svinjarstva, kakor so se godila v katoliških samostanih, ali — cerkveni krogi so ostali na stališču kardinala Rudolfa Pia: »Če bi se duhovnikom dovolila ženitev, bi jih skrb za ženo in otroke iztrgala iz odvisnosti od papeža« in je koncil v Tridentu sklenil, da bodi proklet, kdor pravi, da se sme duhovnik oženiti, če spozna, da ne bo mogel živeti v čistosti.

Priznati se mora: če bi bili cerkveni krogi na koncilu v Tridentu glede celibata odjenjali, bi bil klerikalizem že davno mrtev. Katoliški duhovnik sme imeti priležnico in nezakonske otroke, poštene žene in zakonskih otrok pa ne sme imeti. To so pošteni možje spoznali že na koncilu v Tridentu in je škof Dudith, pooblaščenec cesarjev, po vsi pravici zaklical: »Oženjenega duhovnika ste iz cerkve ven vrgli, duhovnika prešestnika pa trpite in javno se učite, da duhovnik, če prešestuje, ne stori takega greha, kakor če se oženi.«

To so zgodovinske resnice, ki bi se dale še prav izdatno popolniti tudi iz naše domače zgodovine.

Od tridentskega koncila je celibat cerkven zakon. Duhovniki niso oženi, ali kako je z njihovo npravnostjo? Rubrika »Zopet jeden« kriči glasno dovolj. Resnica je sicer, da je tudi dandanes duhovnikov, ki žive npravno in izgledno, resnica pa je tudi, da jih je mnogo, ki so npravno silno pokvarjeni. Po mnogih farovžih imajo duhovniki po več metres, ponekod so razmere take, da je v fari ni ženske od 15. do 40. leta, ki je duhovniki niso zapeljali, najje samica ali omožena. Znano je, da so ženske na deželi večinoma mnenja, da ni greh, če se speča z duhovnikom in vsled tega nemoralnega mišljenja se hodijo kar same ponujati duhovnikom.

Cerkveni krogi se ničesar tako ne boje, kakor če pridejo taki škandali na dan. Njih stališče je, da je boljše tolerirati najgrje počenjanje, samo da ne pride do javnega škandala.

Tako se tudi godi. Kake reči so prišle že na dan, a nihče ni poskusil narediti dotičnim razmeram konec. Ko je na pr. prišlo v Gorici na dan, da je neka cerkvena oseba v malem semenišču zlorabila vse polno dečkov, so duhovniki to prikrivali in še nekaj mesecev nalašč mižali, potem pa pomagali, da je ta grdin pobegnil v inozemstvo, kjer je skrit v nekem samostanu.

A kako se dandanes zagovarja celibat? Prelat dr. Scheicher je to najbolje pokazal. Scheicher je pisal pred kratkim: »Res je, da cerkev duhovnikom brani ženiti se. Kadarkoli moli katoliški duhovnik »Vsega zlega« reši nas, o gospod — se vselej hvaležnega srca spominja velike dobrote, da ga je Bog obvaroval — žene.«

To je še dandanes veljavna teorija o celibatu: žena ni družica in sodelavka moža, nego zlo in duhovnik se pri molitvi vselej hvaležnega srca spominja velike dobrote, da ga je Bog (!) obvaroval — takega zla!!

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. novembra.

— Gosp. Luka Smolnikar stolni vikar, je zadnje nedeljo v Vevčah grmel proti »liberalizmu«, ki hoče vničiti ljudstvo naše. Ni pa grmel samo proti liberalizmu, govoril je tudi za npravnost, za čisto življenje, in sicer tako, kakor da je liberalizem največji sovražnik čistosti in npravnosti. Quis tulerit Gracchos de seditione querentes? Kdo naj prenaša Smolnikarja, kadar brani moralno? Dolgo časa že prenašamo tega lurškega kramarja in njegova zabavljanja po raznih shodih. Če bi samo na liberalizem zabavljali, bi mu še prenašali, ker vemo, da mu je to zabavljanje od višje strani zapovedano. Če pa Lukee liberalni stranki nečistosti očita, je pa to skrajna nesramnost, ki nas sili, da tudi tega celibaterja malo po prstih okreamo. V tem pogledu naj se g. vikar spominja tiste šestnajstletne deklice, ki je prišla z dolenskih Radeč v Ljubljano, da bi dobila tu kako službo. Na ulicah sreča ta deklica svojega nekdanjega kateheta, ki jo pod pretvezo, da ve za primerno službo, zvabi v šentklavški farovž. Če bode

Dalje v prilogi.

gospod Lukec še dalje usta odpiral ter napredni stranki očital, da mori moralo mej ljudstvom, mu hočemo povedati, kaka je bila služba, s kojo so omenjenim dekletu postregli v šentkranjskim farovžu. Gospod Luka, bodite torej tiho! —

— **Važna imenovanja.** V večerajšnji našo notico o imenovanjih pri nadsodnji v Gradcu se je vrnila neljuba pomota. Samo ob sebi se razume, da smo hoteli reči, da je umrl g. Wanggo, g. Scheuchenstuel pa je avanziral na podpredsedniško mesto.

— **O posojilnici v Cerkljah** se poročajo kaj žudne reči. »Ta kunštni Janez«, ki je poveril posojilnični denar, se je s kaplanom predsednikom nekako pobotal. Pravijo, da je plačal 1000 gold. in zato ga kaplan ni dal zapreti. Pri ljudeh mu to ni dosti pomagalo. Te dni so nekateri čestilo cerkljanske posojilnice »ta kunštnega Janeza« v neki gostilni neumljeno klofotali in brcali. Janez je tudi že druge posojilničarje nagovarjal, naj prevzemo del plačila tistega denarja, ki ga je on poneveril, pa seveda ni nič opravil. Posojilničar Jerša pripoveduje sam, kako ga je »ta kunštni Janez« učil posojilnico goljufati. Najbolj zanimivo pri ti stvari je, da se oblastnije nič ne zmenijo. Če ukrade lačen berač staro žemljo, je vse pokonci in prej ne mirujejo, dokler ni dobro zašit, klerika pa smejo po posojilnicah krasti kakor hočejo, a nihče se za to ne zmeni.

— **Frankirajte pisma!** Na čelu našega lista stoji sicer, da se nefrankovana pisma ne sprejemajo, v zvezi temu pa se dogaja dan na dan, da dohajajo pisma in pošiljatve, ki ali sploh niso frankirana ali pa nezadostno. Imeli smo dolgo časa potrpljenje in plačevali kazni in poštnino, ali ker se je ta razvada le preveč udomačila in smo — kakor svedočijo naše knjige — že prav lepo svoto izdali za nefrankirane pošiljatve in pisma, prosimo in opozarjamo občinstvo, naj pisma itd. zadostno frankira. Pisma in pošiljatve, ki niso dosti frankirana, ne sprejemamo več in odklanjamo zanje vsako odgovornost.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Jutri, v četrtek se uprizori po daljšem premoru velika Smetanova opera »Dalibor«. Občinstvo opozarjamo na sledeče: Po I. dejanju (Pred kraljevskim sodiščem) je večji premor. Drugo dejanje ima tri izpremembe: 1. Pred gostilno na Mali strani v Pragi. 2. Pred stolpom jetnišnice. 3. V ječi. Med temi izpremembami ni nobenega premora in igra godba dalje. Občinstvo ostani torej na svojih prostorih. Tretje dejanje ima dve izpremembi: 1. Pred sodbo. 2. Pred praškim gradom. Tudi v tem dejanju ni nič premora in igra godba ves čas dalje. — Naslovno ulogo Daliborja poje gospod Vlček, Milado ga. Hanuš-Svoboda v Juto gđ. Procházkova, Beneša gosp. Aschenbrenner.

— **Slovensko gledališče.** L' Arongeva veseloigra »Hčere gospoda Zajčka« (»Häsemanns Töchter«), dasi stara nad četrstoletja, vzdrži še dolgo vrsto let neovrgljivo aktualnost, dokler bo še kaj klepetavih žensk, osobito pa zapovedujočih in prepirljivih tašč na svetu, dokler se bodo kretali možki, osobito očetje, katerih tilnik teži težka peta žene gospodinje. Vzlasti možki svet se zgleđa prav rad v sicer neverjetno podobo gospoda Zajčka podjarmljenca, kateri je bil toliko pogumen, umakniti tilnik jarmu, kateri ga je težil vso dobo malo veselega zakona. Zatorej je našla ta, po g. Verovšek u kot režiserju skoraj brez pomanjkljivosti vprizorjena veseloigra zelo hvaležno občinstvo, za kar je v prvi vrsti poskrbel gospod Verovšek — Zajček, dobro izumivši, kje tiči prehodna točka, katera loči strahopetnega, pred lastno ženo tresočega se soproga od pogumno nastopajočega očeta, kateri se je zavedel šele v trenutku, ko preti ljubljani hčerki ločitev iz zakona s tovarnarjem Korenom (gosp. Dobrovolny), koliko je zakrivila nesametna vzgoja njegove žene Albertine (gospa Danilova), da je dolžan zato vzeti vzgojo v svojo roko, da prepreči jednako nesrečo ostali hčerki Franoiki. Drastičen eksperiment napram tej namigava le dejstvo, da najde žena poklic v svoji družini, da ni sreče iskati v nastopih z gizdavimi toaletami in na nečimer-

nih veselcah. Ljubosumnega, toda skromnega in poštenega tovarnarja Korena naslikal je prav verjetno gosp. Dobrovolny, ki nam je bil prav všeč v razdvoju z ženo Roziko (gospodična Růckova). Slednja se nam je zdela v prizoru, kateri je baš odločilen, ali se ločita ta dva zakonska iz zakona ali ne, skoraj preveč ravnodušna; včeraj ni našla tistega tragičnega naglasa, s katerim se sicer ponaša. Mnogo veselosti vzbujal je mlajši zakonski parček Zajčkove hiše, ključavničar Grča (g. Hašler) in najstarejša hči Emilija (gospa Dobrovolna). Prepri o dobri vzgoji otrok, katerih doslej še nimata, posrežili so se navedenima igralcema tem laglje, ker jima je avtor sam pokazal pravo pot. Jako spretno je spreminjala svoje vloge gospa Dobrovolna kot Emilija, dočim je gospod Hašler dokaj dobro predstavljal blebetavega ključavničarja Grčo. Priznanje je žel vzlasti v epizodi, kedar je vinjen razodel svaku Korenu, da ga je vzela žena Rozika zgolj radi tega, da se osveti nad nezvestim površnim gizdalinom baronom Cinovom (g. Danilo). Trdili bi nadalje neovržno, da je uspela vloga tašče Zajčkove soproge Albertine v smislu pisatelja. Motila je popolen uspeh zgolj nedosledna govorica, v kateri so se pojavili nekateri neprijetni lokalizmi. Drzno, razvajeno in razposajeno najmlajšo Zajčkovo hčer Franoico igrala je z ljubko živahnostjo gospodična Kreisova; obče je ugajala v smešnem prizoru, ko začenja Zajček napram njej svojo novo taktiko o vzgoji. Dasi ne priporočamo načina takšnega vzgojevanja, za oder je vsekakor drastičen. Lekarničarja Malita, nesrečno ljubečega oboževalca Zajčkove najstarejše hčere Emilije, kateremu je opletajoči se jeziček in vnanja neokretnost na kvar menda pri vsaki snubitvi, ukoval je pisatelj v precej skromen delokrog. G. Boleški se je ipak posrežilo opremiti to vlogo z nekoliko veselimi značajnimi črticami. Če se omeni končno, da so se pridružili ostali gospodje igralci z vnemo in neprisiljeno komparzeriji te prav dobro vprizorjene igre, povedali smo bržčas vse potrebno, kar naj napoti tudi nedeljsko občinstvo, da si pogleda to zanimivo, poljudno veseloigro.

— **Šolska vest.** Začasnim učiteljem na trirazrednici v Velikih Laščah je imenovan g. Vinko Engelmann.

— **Naslednik Lov. Serajnika** je postal podkranski župnik Anton Trobeš, ki ga je imenoval cesar za velikovškega prošta in župnika v Tinjah.

— **Kanonik Črne,** ki je te dni umrl v Trstu, zapustil je vse svoje premoženje za ustanovitev konvikta v Pazinu, kjer se bodo obiskovalci tamošnje c. kr. hrvaške gimnazije vzgajali za duhovski stan.

— **Pri vežbanju rekrutov** se rabijo časih jako »popularne«, navadno iz zoologije izbrane besede. Po mestu se govori, da se je repertorij teh izrazov pomnožil. Govori se, da se je v topničarski vojašnici rekrute izobraževalo mej drugim tudi z besedami: »Univerzo hočete imeti? V ljudsko šolo pojdit — »ihr cviček-versoffenen Kerles. Univerza pač ni namenjena topničarskim rekrutom, sicer pa je popolnoma odveč, da se na vojaških vežbališčih brijejo burke iz narodnih postulatov.

— **Kipi znamenitih Slovencev.** Trgovec g. Jernej Bahovec (prej Jos. Petrič) je izdal male kipe znamenitih slovenskih literatov in sicer Vodnika, Slo mēka, Prešerna, Jenkota, Jurčiča in Gregorčiča. Ti kipi, ki so jako primerni kot namizni okraski, so glede podobnosti kaj dobro pogojeni in jako lično izdelani ter prav primerni ne samo za narodne rodbine, nego tudi za šole. Kipi so na čednih podstavkih. Narejeni so od takozvane slonokostene mase in se dajo tudi umiti. Cena je prav nizka, komad stane samo 1 K 80 vin. Priporočamo te kipe prav toplo; z njimi je gotovo ustrezno narodnemu občinstvu.

— **Vinska poskušnja in nakupovanje sadja v Krškem.** Čujemo, da želijo nekateri zunanji obiskovalci vinske poskušnje v Krškem, ki se vrši, kakor smo že omenili, v nedeljo in ponedeljek, dne 23. in 24. t. m., nakupiti tudi raznovrstno sadje. Posestniki, ki imajo kaj lepega sadja, se tem potom

opozarjajo, da naznanijo to kmetijski družnici v Krškem ali pa da prineso v nedeljo nekaj uzorcev seboj.

— **Koncert,** katerega sta pretečeno nedeljo priredili velikolaška in ribniška podružnica sv. Cirila in Metoda, je prav izvrstno uspel. Daljše poročilo nam je objavljeno.

— **Utonil je v Savi pri Lazah** mizar Valentin Šusteršič iz Mengša dne 17. t. m. Peljal se je v temi po brodu ter padel v vodo. Trupla še niso našli. Pri sebi je imel zlato uro z verižico in okoli 50 glđ. denarja.

— **Poročila** sta se dne 17. t. m. g. dr. Hinko Šuklje, praktični zdravnik v Celju, z gospodično Gizelo Kuketz in Vinko Strgar, c. kr. rudarski komisar v Celju, z gospodično Irmo Kuketz. Obe nevesti sta hčerki g. Simona Kuketza, narodnega pivovarja iz Žalca ter vrli in zavedni Slovenci.

— **V Trnovem pri II. Bistrici** se je pri odotni katoliški zadrugi nekaj zidalo. Ta stavbna dela je seveda prevzela znamenita »firma« Trummler & Lahnik. Ta »firma« se posebno odlikuje po tem, da nima nič denarja. To je oprosljivo. Ljudi, ki nimajo denarja, je dosti. Kar pa ni oprosljivo, je to, da ta firma svoje delavce oškoduje. Zidarji so imeli v Trnovem dva meseca dela. Zidali so semintja prvega in drugega dela jim »firma« ni pustila dovršiti, tretjega dela zaradi mraza niso mogli dovršiti. Mesto da bi bila firma delavcem izplačala, kar jim je šlo, je vboge trpine prikrajšala za njih poštenu zaslužek. Zidarjem svetujemo, naj tožijo že, da se skaže, kako krivico dela stavbenik ljubljanskega škofa delavcem.

— **Mater ubil.** Mariborski porotniki so obsodili 30letnega delavca Jožefa Vračko iz Kunave, ki je ubil v prepri svojo lastno mater, v Sletno ječo.

— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Kopru** so napravili pretečni teden skušnji sposobnosti za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom sledeči gospodje učitelji: Plesničar Pavel in Rojic Jakob z odliko; z dobrim uspehom: Furlan Martin, Koch Izidor, Kosovel Rafael, Ferdinand pl. Kleinmayr, Orel Rihard.

— **Glas iz občinstva.** Piše se nam: Na Šolskem trgu koj od prodajalne Nagya so kaki 4 štanti. Pot je ozka, elektriška železnica šviga tje in sem, sedaj je pa še sneg zapal, tako da res človek v smrtni nevarnosti se umika tistim zijalom, ki si ogledujejo štantovske umetnije. Tam malo naprej je Cesarja Josipa trg, prostora dovolj; ondi naj dotičniki napravijo svoje šotore.

— **Obrtno gibanje v Ljubljani.** Tekom meseca oktobra pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt in sicer: Ivan Dežman, Stari trg št. 24, malo trgovino s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami ter knjigoveški obrt; Anton Prückl, Sv. Jakoba trg št. 5, trgovino z mešanim blagom; Ana Vihl-terič, Škofje ulice št. 2, žensko krojaštvo; Fran Anžič, Poljanska cesta št. 24, kotlarski obrt; Josip Maček, Gradišče št. 7, prodajo kuriva; Marija Pirc, Kladezne ulice št. 13, slašičarski obrt; Martin Grile, Sv. Petra cesta št. 63, prodajo slašič po sejmih in cerkvenih shodih. — Oglasili, oziroma fiktivno opustili pa so obrt: Marija Detter, Stari trg št. 1, trgovino s šivalnimi in poljedelskimi stroji ter kramarjijo; Boštjan Trškan, šolski drevored, klanje drobnice; Anton Grablovic, Trubarjeve ulice št. 2, branjarjijo; Marija Coriary, Gradišče št. 13, žensko krojaštvo; Jera Pirc, Kladezne ulice št. 13, slašičarski obrt in prodajo medicarskaga blaga; Fran Meglen, Trnovski pristan, branjarjijo.

— **Slepar.** Po deželi se klati okoli neki agent, ki prodaja ljudem po uzorcih blago za obleko in si da izplačati predplačilo, katero vtakne v žep in odide, ne da bi potem komu poslal obleko. Ogoljufal je menda že več ljudi na ta način. Kdor je oškodovan, naj naznani to ljubljanski policiji.

— **Konj je izgubil fijakarja.** Danes ponoči je najel na južnem koldvoru neki gospod fijakarja, da ga popelje v Sv. Florijana ulice. Fijakar pa je bil vinjen in je med vožnjo v Kolodvorskih ulicah padel s kozla, ne da bi bila to konj in prevažanec opazila. Konj je peljal gospoda naprej. V Wolfvih ulicah je šele gospod v vozu zapazil, da se ne pelje prav in je začel iz voza nad fijakarjem upiti

kam da ga pelje. Glas upijočega v vozu pa fijakar ni slišal, ki je takrat pobiral kosti svojega rojstva v Kolodvorskih ulicah. Konja je ustavil neki častnik in šele sedaj je prevažanec videl, da se je vozil brez fijakarja. Gospod je prijel konja za uzdo in ga pripeljal na magistrat, kjer je čakal, dokler se ni prigunčal za njim konjev gospodar.

— **Židje so se stepili.** Danes jutraj so se v gostilni na Cesarja Jožefa trgu pri zajuterku sprli in stepili židovski kramarji, ki prodajajo svojo kramo na trgu. Sprli so se zaradi konkurence in psovali drug drugega. Končno je neki žid prigrabil skledico za kavo in jo vrgel v drugega in sedaj se je začelo medsebojno bombardiranje s kavnimi skledicami, s podstavki, s kozarci itd., dokler ni žid, ki je prepir provzročil, zbežal iz gostilne. Z glasnim upitjem, da ga hočejo v gostilni umoriti, je pridrl na trg in klical policaja na pomoč, ki je tudi prišel in židovske pretepače zajel in jih peljal na policijo, kjer so bili vsi obsojeni.

— **Ukradeno perilo.** Marija Bricljeva, perica v Bizoviku št. 59, je pustila včeraj popoldne na Resljevi cesti št. 9 culo perila, zaznamovanega s črkama M. Z. in je šla v hišo. Ko je prišla nazaj, ni našla perila več pred hišo. Prišel je uzmovič in je odnesel.

— **Tat v cerkvi.** Na Vrhnikih je v župni cerkvi tat ulomil v pušico in odnesel nekaj denarja. Tatu so poprej videli v cerkvi okoli hoditi in potem sedeti v klopi. Bil je star okoli trideset let in je imel rujavo redko brado in ravno take brke.

— **Ukradeno kolo.** Mlinarju Fr. Majhnu iz Podrečja je bil izpred njegove hiše v Dobu ukraden Dürkopp-bicikel, vreden 120 K.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega koldvora 71 oseb.

— **Ljubljanske društvene godbe** priredi danes zvečer ob 8. uri v restavraciji gosp. Ivana Kende »pri Gambribru« koncert. Vstop prost. V četrtek ob 9. uri zvečer bo koncert v »Narodni kavarni«. Člani vstopnine prvsti, nečlani plačajo 40 vin.

* **Najnovejše novice.** Cela vas zgorela. Neka posestnica je zažgala vas Matsch pri Meranu. Vse hiše so zgorele ter je velika beda med prebivalci. — Zopet ponarejalec plemstva. V Pragi se je začel danes drugi proces zoper bivšega uradnika v ministrstvu in poznejšega okrajnega glavarja viteza Schlechta pl. Višehrad. Ponaredil je mnogo plemiških diplom, najprej si je sam priskrbel viteštvo. — Za odpravo dvobojev na pištole so poslale vse berolinske dijaške zveze prošnjo na ministrstvo. — 10.000 funto v šterlingov odškodnine mora plačati angleški parnik »Stella«, vsled čegar krivde se je potopil Lloydov parnik Ettore. — Napad na ruskega poslanika. Pred pravoslavno cerkvijo v Rimu je naskočila neka ruska dijakinja poslanika Nelidova. Napad so preprečili. Napadalka je baje bolna na duhu. — 53.000.000 islankov so vjeli pretečeno soboto v Yarmouthu. Vrednost tega lova je 35.000 funt. šterl. — Proces zoper 74 francoskim škofom, ki so podpisali znano vlogo v kongregacijski zadevi, se vrši danes pred državnim svetom v Parizu.

* **Iz slovenskega sveta.** Jubilej »Nar. divadla« v Pragi. Včeraj je 19 let, odkar je zgrajeno »Nar. divadlo« ter 10 let, odkar je bilo otvorjeno začasno, samostojno češko gledališče. — Fr. A. Urbánek, češki knjigotržec, obhaja 23. listopada svoj 60. rojstni dan, ter 40letnico svojega uspešnega delovanja v češkem knjigotrštvu. Urbánek je edini založnik slovenske glasbene umetnosti. — Razstava umetniških del moravskih in ogrskih Slovkov bo prihodnje leto v Turč. Sv. Martinu, zastopani bodo osobito slikarji: Věšín, Špillar, Urpka in Em. Pacovskv. — Album Mariji Konopnicki s svojimi fotografijami so odposlale hrvaške pisateljice in umetnice. — Razstava bosansko-hercegovinske umetniške obrti se je otvorila 13. t. m. na Dunaju v I. okraju, Heggelgasse 6. — Češko društvo »Manes« je zaključilo pretekli teden na Dunaju svojo umetniško razstavo z nepričakovanim uspehom Manes je povabljen zdaj v Berolin in druga nemška mesta.

* **Mikuláš Aleš.** Sloveči češki slikar Nikolaj Aleš obhaja danes petdesetletnico svojega rojstva ter tridesetletnico svojega velenjskega delovanja. Proslavil se je osobito po svojih ilustracijah k narodnim pesmim. Aleš pozna na Češkem vsak in vsak ga ljubi, on je narodni slikar v polnem obsegu besede. Z današnjim dnem se je tudi otvorila razstava Aleševih del ter se mu pri-

redi v Pragi primerno slavje, kajti Čehi razumejo ceniti svoje zveste sinove.

Milijonska defraudacija. Zdjaj je zaprtih osem oseb radi poverljivosti v posojilnici. — Med člani posojilnice je nad 900 čeških državnih uradnikov. — Zanimivo je, da mora proš Karlach osebno hoditi k češkemu škofom ter beračiti pri tistih, kakor bi škofom nič ne bilo znano, da se nabira za sanacijski sklad. Češki škofje prepuščajo požrtvovalnost ubogim kaplanom.

Kupčija z dekleti. V ogrski poslanski zbornici je interpeliral posl. Visonai ministra Szella, ali mu je znano, da so nedavno človeški kupci odvedli iz šomoškega komitata naenkrat 40 deklet ter peljali v Hamburg, vsekakor za nenravne namene, ne da bi jih bila policija zadržala, Interpelant zahteva, naj uvede ministrski predsednik uvede strogo preiskavo ter s pomočjo zunanjih zastopstev doseže, da se deklice rešijo ter nazaj privedejo. Kreplim moškim, ki bi si radi v tujini kaj zaslužili, se delajo pri izseljevanju vsakojake ovire, neizkušene mlade deklice pa se mirno prepušča pohotnežem, ki z njimi tržijo kakor s prašiči. Ministrski predsednik je obžaloval, da se je kaj takega zgodilo ter ne more umeti, kako je bilo mogoče, tako velik transport brez policijske vednosti spraviti čez mejo. Zato pa je predložil ravnokar zbornici zakonski načrt za ustanovitev obmejne policije. Potem ne bodo mogoči taki eksporti deklic. (Posl. Pichler: To je itak edini izvoz, ki ga dopušča Ogrski brez carini carinska vzajemnost.)

Časopisje v področju ogrske krone. Na Hrvaškem je izhajalo lanske leto 97 časopisov, in sicer 79 hrvaških, 10 srbskih, 6 nemških, 1 hrvaško-latinski in 1 hrvaško-nemški. Na Ogrskem je izhajalo v istem času 1402 časopisov, in sicer 1008 mažarskih, 184 nemških, 5 hrvaških, 24 srbskih, 25 slovaških 21 rumunskih, 3 italijanski, 3 francoski, 2 hrebjska, 1 maloruski, 2 v drugih jezikih, ostali časopisi so bili pisani dvojezično (mažarsko-nemški, mažarsko-hrvaški). Po pošti je prihajalo na Ogrsko 1575 časopisov.

Jubilej praška zoper mrčes. Leto je minulo 50 let, odkar je Dalmatinka Ana Rosauer zapazila, da imajo ondote divje krizanteme smrtno moč na mravlje. Najdeno skrivnost je zaupala šele na smrtni postelji lekarnarju Drobašu. Kmalu pa je tudi Amerika začela izkoriščati novo iznajdbo, ker rastejo na obalah južnoameriških tozadevne krizanteme v veliki množini. Vendar je ostal prašek iz dalmatinskih krizantem najboljši. Dandanes je velik del Dalmacije obsejan s krizantemami, ki prinašajo deželi na leto več milijonov K.

Društvo kneginj. Dandanes, ko se vsi sloji in poklici organizirajo, ne smejo zaostati dame v onih visokih aferah, ki čuvajo dostojnost in etiketo. To potrebo je uvidela princesinja Karol Salm-Horstmar, rojena princesinja Hohenlohe-Schillingsfürst. Na njen poziv se je ustanovilo društvo nemških kneginj za povzdigo npravnosti. Pristopilo je takoj 71 kneginj (2 kraljici, 35 kneginj iz vladujočih in 34 drugih kneginj). Pristopila pa še in kneginja Chimay, ki povzdiga npravnost v družbi cigana Rigota na ta način, da se fotografuje brez nadležne obleke. Tudi princesinja Lujza Koburška bi se v društvu marsikaj učila.

Križ na 4500 m visoki gori. Cervino v pogorju Monte Rosa so zgradili prebivalci etske doline. Križ tehta 85 kg, sestoji iz osem delov ter so ga morali na hrbtih odnesti na goro.

Luknja za dušo. V kaplandskem parlamentu se je pritožil nedavno neki poslanec, da so domačini v burški vojni mrtve onečaščali, ker so našli več padlih z globokimi ranami. Zbornični tajnik je pojasnil, da to ni bilo pohabljanje mrtvih nalašč, temuč je pri temu plemenu vojni običaj, da izrežejo padlim globoke rane, da zamore izbežati duša iz telesa.

Kako se zdravi nahod. Že leta 1841 je priporočal Anglež William kot najboljšo sredstvo zoper nahod popolno „izsušenje“ kataru. To se zgodi na ta način, da nahodni 48 ur ne vživa nobenih tekočin, temuč le trda jedila. Le par žlic vina ali mleka je dovoljeno vzeti na dan. Pri tem ni treba ostati v sobi. Pri takem zdravljenju mine nahod najpозnejše v dveh dneh ter se nikoli ne pridruži kašelj.

„En izmed tisoč!“ Tako je vskliknil šef neke londonske tvrdke v pisarni, ko so vsi uradniki pohiteli k oknu, da vidijo in slišijo mimogredočo vojaško godbo, ter je le en ostal pri pisalni mizi. Zato mu je bil povišal plačo na mesec za 25 K. Blagajnik pa ga je vedarje vprašal, kako to, da zamore toli zatajiti svojo radovednost ter ni šel z drugimi vred k oknu? „Veste“ je dejal pohvaljeni in obdarovani pisar, „jaz dobro ne slišim, tudi godbe takrat nisem slišal.“

Iznenadenje k rojstnemu dnevu. Znani dunajski odvetnik dr. H. St. je obhajal pretekli teden v petek svoj rojstni dan in neki njegov hudomušni prijatelj je dan poprej inseriral, da sprejme dr. H. St. uradnega slugo s plačo 9 gld. na teden. Na dan odvetnikovega rojstva se je nabralo v odvetnikovi pisarni do 300 prosilcev. Odvetnik je poznal „neslano žalo“, razložil prosilec zavezo ter dal enemu desetak, naj kupi v trafiki smodk, katere naj prosilci izkadijo na njegovo zdravje. 300 prosilcev gre v sprejedu k trafiki, toda trafikantinja se je zbalala

tolike množice in trafiko urno zaprla. Še-le policaj ji je pojasnil, za kaj se gre, in kmalu potem je 300 prosilcev veselo pušilo smodke na zdravje odvetnika.

O belgijskem kralju Leopoldu piše neki francoski list, da se javljajo pri njem znaki težke možganske bolezni. Nedavno je podelil visok red svojemu strežaju, češ, da ga je rešil zarote pred hčerama princesinjo Lujzo Koburško in grofice Lonyay. Belgijski list „Peuple“ prinaša poročila iz kraljevega zasebnega življenja. Kralj se redno shaja kar s tremi „prijateljicami.“ Prva, imenovana „Kongokraljica“, ga obiskuje v gradu, z drugo, imenovano „Amerikanka“, dela izlete a tretja stanuje v Ostendi, kjer ima kralj svojo vilo. Kralj je dal nedavno kopati predor od svoje vile k vili te prijateljice, ker nima rad, da vidi beli dan njegovih obiskov.

Dekle — opica. V nekem pannotiku v Pragi se kaže občinstvu mlado siamsko dekle, imenom Krao, ki ima vse oblike in lastnosti opice. Vsled svojega potovanja po sveti se je naučila raznih jezikov ter se sploh lepo olikala, a zaljubil se vendar ne bo nihče v njo, ako le čitamo njen popis. Roke so ravno take kot pri opici ter se dajo posamni članki na zgoraj vpogibati, ne da bi to deklico bolelo. V ustih ima posebne votline, kamor shranjuje živež za več dni. V zgornji čeljusti ima dve vrsti zob. Lasje so ji do obrvi zaraščeni. Pod nosom in po licih ji rastejo močne dlake, podobne brkom. Tudi po telesu je močno zaraščena.

Bolje, da se prej izognemo, velja zlasti pri katarih krhlja in goltanca. Vse avtoritete kar najtopleje priporočajo »Rogaško slatino«, ki kot pijača zmešana s toplim mlekom, olajšuje in leči.

Društva.

Dvajsetletnico svojega občinstva slavi bralno društvo v Gorenjem Logatcu, dne 23. t. m. v prostorih gosp. I. Riharja. Koncert proizvajajo poleg društvenega moškega zbora in slavne ljubljanske društvene godbe tudi prostovoljni ženski zbor, sestojeci iz več dam najboljših krogov. Koncertu, ki se prične točno ob 8. uri zvečer, sledi ples.

Akad. podružnice sv. Cirila in Metoda v Gradcu prvo redno občno zkorovanje za leto 1902/3 vrši se v nedeljo, dne 23. novembra v prostorih akademičnega tehn. društva »Triglav« ob 11¹/₂ uri predp.

Izvenakademična podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu priredi s prijaznim sodelovanjem gospe J. Rožmanove, gospice L. Pivovec, akad. društva »Triglav« in društva »Naprejek« dne 24. novembra ob 8. uri zvečer v »Steinfelderbierhalle« zabavni večer s plesom. Vstopnina: za osebo 1 K, obitelj (4 osebe) 2 K, za dijake 60 v. Preplačila se z ozirom na dobrodelni namen hvaležno sprejemajo. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Književnost.

— „**Matica Hrvatska**“. Malo tednov še in dozorel bode novi sad »Maticice Hrvatske«: devet knjig, tehtovitih, krasnih, kakršnih je že toliko izšlo iz Maticnega krila. Šest bo leposlovnih: slavnega romanopisca J. E. Tomića povest iz XVIII. stoletja »Udovica«, zgodovinski drami: Vojnovičeva »Dubrovačka trilogija« iz Napoleonove dobe in Miletičev »Tomislav, prvi kralj Hrvata«, tri povesti Bertičeve pod skupnim naslovom »Ženski udesia«, Radičev prevod nekaterih čeških povesti »Djevojački sviet« in znamenitega pesnika Tugomira Alaupovića izbrane »Pjesme«. Pouku bodo namenjene tri publikacije: I. zvezek dr. Milobarove časa jako primerne knjige »Izabrana poglavja iz obćega narodnoga gospodarstva«, dr. Medinija »Crstice iz hrvatske književnosti«, opisujoče slovstveno delo Dalmatincev in Dubrovčanov v XVI. stoletju, in zgodovinska razprava dr. Šišića »Vojvoda Hrvoje«. Vse to ogromno knjižno blago ponuja »Matica Hrvatska« za skromno svotico 6 K. V svoji posebni zalogi izda letos vrh tega knjige Racovo »Život starih Grka«, katero morejo dobiti člani za doplatek 2 K 40 vin. Ker izidejo letošnje knjige »Maticice Hrvatske« že v drugi polovici meseca grudna (in z njimi vred običajni »Izveštaj«), zato prositi tukajšnje poverjeništvu (g. župnik Ivan Vrhovnik — pooblaščenec njegov; g. knjigovezec in tvorničar Ivan Bonač), da bi se mu blagovno lila letnina 6 K poslati gotovo do konca tekočega meseca.

Telefonska in brzajvna poročila.

Dunaj 19. novembra. Vlada je v današnji seji poslanske zbornice predložila zakon, s katerim zahteva štiri milijone kron za podpore po elementarnih neizgodah prizadetim okrajem. — Eisenkolb je nujno predlagal, naj se trgovina s pivom, vinom

in opojnimi pijačami uvrsti med koncesionirane obrti, naj se določi, da mora vsak, ki hoče otvoriti gostilno, dokazati, da se je v tej obrti izučil in v njej nekaj časa služboval, zadržam pa naj se prizna pravica, ugovarjati podelitvi gostilniških koncesij. — Borčič je vlado interpeliral zaradi potovanja Paskala Villarija predsednika iredentovskega društva »Dante Alighieri« po Dalmaciji in zaradi uvedanja hrvaškega notranjega uradnega jezika v Dalmaciji. — Fressl je interpeliral vlado, kako da dopušča postavljati spomenike Bismarcku. Schönerer je interpeliral, če ve ministrski predsednik, katere levičarske stranke so privolile, da se uvede češki notranji uradni jezik in kake nazore ima vlada o nemškem državnem jeziku. Körber je na to interpelacijo takoj odgovoril, rekši, da mu dispozicije levičarskih strank niso znane in da torej ne ve, katere teh strank bi hotele privoliti v uvedenje češkega notranjega uradnega jezika. Glede nemškega državnega jezika pojasni svoje stališče, kadar pride ta stvar na razpravo. Potem je zbornica začela razpravo o predlogu zastran podpor po elementarnih neizgodah prizadetim krajem. Ta razprava bo najbrž trajala vso sejo.

Dunaj 19. novembra. Danes so bili Lueger in tovariši pri Körberju prosit, naj bo princ Liechtenstein imenovan deželni maršal na Nižjem Avstrijskem. Körber ni hotel ničesar obljubiti in je dobila deputacija utis, da je imenovanje opata (!) Schmolka že sklenjena stvar.

Dunaj 19. novembra. Deputacija gostilničarskega shoda je bila danes najprej pri ministrskem predsedniku Körberju in potem pri trgovinskem ministru Callu ter jima je razložila želje gostilničarjev. Körber je priznal, da je položaj gostilničarjev jako težaven ter deputaciji obljubil, podpirati njena prizadevanja.

Belgrad 19. novembra. Ministrstvo je včeraj stopilo pred skupščino s programatično izjavo, v kateri je rečeno, da hoče vlada tako glede notranje, kakor tudi glede zunanje politike postopati popolnoma tako, kakor prejšnje Vučićevo ministrstvo. Skupščina je sicer s 53 proti 44 glasom odobrila vladno izjavo, a vlada je vzlic tej večini demisionirala, češ, da je, če se upoštevajo odsotni poslanci, pravzaprav ostala v manjšini. Kralj je demisijo sprejel in danes naročil Rusiji neprijaznemu generalu Ciņcar Markoviću, da sestavi novo ministrstvo.

Rim 19. novembra. Kraljica Helena je povila zopet hčerko. Krstili jo bodo na ime Mafalda. Prva hčerka je 1. junija 1901 rojena princesinja Jolanda.

Pariz 19. novembra. Stališče ministra zunanjih del, Delcasséja, je popolnoma omajano in bo moral isti najbrž odstopiti, ker se je bati, da sicer razpade vladna večina v parlamentu.

Narodno gospodarstvo.

— **Svinoreja.** Na Dolenjskem je svinoreja precej razvita in zelo važna panoga kmetijstvu; ker donša kmetom precej dohodkov. Kaj bi bilo za Dolenjskega kmeta, ako bi še tega dohodka ne imel. In vendar se je v sobotnem listu tarnalo nad draginjno in apeliralo na gosp. drž. poslance v tej zadevi. Kje pa naj bi v tako slabih časih kmet dobil denarja, ako bi ne imela ravno svinja tako ceno? Poljski pridelki se navadno porijejo doma, le malo boljših kmetov prodaja da dobi kak krajcar za žito. Vinske gore so ravno v trebenjskem in žužemberskem sodnem okraju pričele vsled trtne uši pešati in v par letih bode skoraj gotovo vse uničeno, na obnovenje večine še ne misli ker ni delavcev za drag denar dobiti, denarja pa tudi primankuje, in ga ne zadošča vedno se množičim potrebam, in ako bi še svinoreja ta važna panoga kmetijstva kmetu ne donšala nekoliko denarja k hiši, potem bi moral kmet propasti. Ako se torej ljubljanski trgovci trudi, da dobi prešiče na ljubljanskem trgu za inozemstvo, je to v korist kmeta. V slučaju pa, da se bode dovolilo v ljubljansko klavnico uvoz pitanih prašičev tudi iz zaprtih krajev Ogrske in Hrvaške, potem bomo morali kmetovalci svojo blago ceneje dati in tako se ugonobi še zadnji vir kmetiškega dohodka. Gospodje državni poslanci pa morajo korist kmeta tudi varovati. Ivo Radelj.

Borzna poročila.

Dunajska borza
dne 19. novembra 1902.

Skopni državni dolg v notah	101—
Skopni državni dolg v srebru	100 75
Avstrijska zlata renta	120 55
Avstrijska kronska renta 4%	100 05
Ogrska zlata renta 4%	120 55
Ogrska kronska renta 4%	97 55
Avstro-ogrsko bančne delnice	100 00
Kreditne delnice	861 50
London vista	239 10
Nemški državni bankovci za 100 mark	11 690
80 mark	23 41
80 frankov	19 07
Italijanski bankovci	85 15
C. kr. cekini	11 33

Žitne cene v Budimpešti

dne 19. novembra 1902.

Termin.	
Pšenica za april	za 50 kg K 7 68
Rz " april	" 50 " 6 67
Koruzna " maj	" 50 " 5 79
Oves " april	" 50 " 6 37

Efektiv.
Mirno, nespremenjeno.

Darila.

Upravištvu našega lista je poslala: **Za družbo sv. Cirila in Metoda.** Gospica Marga Zelé, Begunje pri Cerknici, 10 K, nabrala na svatbi g. Frana Meden-a, posestnika iz Begunj. — Živela nabiralca in darovalci!

Svilene bluze po 2.35 gld.

in višje — 4 m — kakor tudi „Henneberg-avila“ v črni, beli in pisani barvi od 60 kr. do 14 65 gld. za meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljeno na dom. Vzorci se dopošljejo takoj. V Švicu dvojna poština.

G. Henneberg, Seiden-Fabrikant Zürich.
(aust. k. u. k. Hof.)

Dež. gledališče v Ljubljani.

Stev. 27. Dr. pr. 1225

V četrtek, 20. novembra 1902.

Prvič v sezoni:

Dalibor.

Velika opera v treh dejanjih. Besede Wenziga. Poslovenil J. Finžgar. Glasbo zložil Bedrich Smetana. Kapelnik Benisek. Režiser A. Aschenbrenner.

B. agrajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold H. št. 27.

Prihodnja predstava bode v soboto, 22. novembra.

Umri so v Ljubljani:

Dne 17. novembra: Ana Brence, dekla. 50 let, Hrenove ulice št. 7, otrpnjenje srca.

Meteorološko poročilo.

Vlšina nad morjem 508.2 m. Srednji aračni tlak 780.0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Pačavina v 24 urah
18.	9. zvečer	745 0	— 1 5	p. m. svz.	sneg	3 4 mm
18.	7. zjutraj	744 9	— 4 2	rs. svzhod	oblačno	3 4 mm
	2. popol.	743 9	— 4 9	sr. jvzh.	oblačno	3 4 mm

Srednja včerajsnja temperatura 5 0°, normale: 3 0°.

Potrtilim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je naš ljubljani oče, oziroma brat in stari oče, gospod

Jndrej Novak

posestnik

dne 18. t. m. ob 9. uri zvečer po enajstmesečni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 62 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega ranjcega bode v četrtek, dne 20. t. m., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Vranskem. Sv. maše posmrtnice brale se bodo v župni cerkvi.

Ljubljenega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Na Vranskem, 19. novembra 1902.

(2870) **Žalujoči ostali.**

Zahvala.

Vsem dragim sorodnikom in znanecem, ki so nam ob boleznih in o smrti naše iskreno ljubljene sestre, odnosno svakinje in tete, gospe

Ivane Kostelac

hišne posestnice

svoje sočutje na pristrčen način izkazali kakor tudi onim, ki so drago pokojnico spremlili do zadnjega počivališča in končno darovalcem krasnih vencev izrekamo tem potom najiskrenejšo in najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 18. novembra 1902.

(2871) **Žalujoči ostali.**

Ljubljanska lovska družba odpoveduje tem potom jutrišnji lov v Šmartnem hribu radi hude burje. (2873)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiš Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiš, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zeli ob jezeru, Inomost Bregenc, Curin, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osobni vlak v Trbiš, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda). — Praga v Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomestu, Kočevje. Priga v Ljubljano juž. kol. Proga: Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Budejevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curin, Bregenc, Inomost, Zeli ob jezeru, Lend-Gastein Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal in Inomosta, Solnograda. — Praga in Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 3. uri 30 m zvečer istotako. — Danos in Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mesani vlaki: Ob 7. uri 25 m zjutraj ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 45 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Priga v Ljubljano drž. kol. in Kamnik. Mesani vlaki: Ob 6. uri 45 m zjutraj, ob 11. uri 8 m popoldne, ob 8. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru.

Naznanilo.

Usojam si kar najvljudne naznaniti, da sem svojo **kotlarsko obrt** premestil od parnega mlina v Trnovo, Konjušne ulice šte. 13.

Z velespoštovanjem **Ivan Titz**, kotlar. (2839-3)

LJUBLJANSKI ZVON
MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.
LETNIK XXII. (1902).
Izhaja po 4 1/2 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h.
Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.
„Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Fotografski atelije na sv. Petra cesti št. 27
L. Krema.
Solidna in cena izdelava slik vsake velikosti.
Izlozbe: na Sv. Petra cesti, v Prešernovih ulicah in v „Zvezdi“.

Največja zaloga navadnih do najfinjših **otroških vozičkov** In navadne do najfinjše **žime.**
M. Pakič Ljubljana.
Neznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Rudolf Rutner
Mici Rutner rojena Jurca
— poročena. —
Urhnika, dne 19. listopada 1902. (2872)

Znana (2850-2)
Graškova gostilna
v Kamniku tik farne cerkve
se odda takoj za več let v najem.
Ponudbe **dr. Kraut-u** v Kamniku.

(2865) Opravilna številka firm. 121/2.
Izbris firme.
Izbrisala se je v registru za firme posameznih trgovcev:
Sedež firme: **Rudolfovo**. Besede firme: **Josifa Perko**, Gemischtwarenhandlung in Rudolfswert. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom. Vsled smrti imajteljice Jozefe Perko. Datum izbrisa: 14. november 1902.
C. kr. okrožna kot trgovinska sodnija Rudolfovo, I. oddelek, dne 13. novembra 1902.

(2864) Opravilna številka firm. 121/1.
Vpis firme posameznega trgovca.
Vpisala se je v register za firme posameznih trgovcev:
Sedež firme: **Rudolfovo**. Besede firme: **Franc Perko**, trgovina z mešanim blagom. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom. Imetnik (I): Franc Perko. Datum vpisa: 14. november 1902.
C. kr. okrožna kot trgovinska sodnija Rudolfovo, I. oddelek, dne 13. novembra 1902.

(2863) Geschäftszahl Firm. 114/2.
Löschung einer Firma.
Gelöscht wurde im Register für Einzelfirmen. Sitz der Firma: **Radoha**. Firmawortlaut: **Zelinka Ignatz**. Betriebsgegenstand: Dampfägapachtung, Gast- und Schankpachtung, Greislerie. Datum der Eintragung: 14. November 1902.
K. k. Kreis- als Handelsgericht Rudolfswert, I. Abtheilung, am 13. November.
(Izbrisala se je v registru za posamezne tvrdke. Sedež tvrdke: Radoha. Naslov tvrdke: Zelinka Ignacij. Predmet: zakup parne žage zakup gostilničarske in branjarske obrti. Datum vpisa: 14. november 1902. C. kr. okrožno kot trgovsko sodišče v Novem mestu, I. oddelek, dne 13. novembra 1902.)

Wilhelm-ov oblič.
Ta izključno v lekarni
Franca Wilhelm-a c. kr. dvor. zalagatelja
Neunkirchen, Spod. Avstrijsko
narejeni oblič se rabi z vspehom v vseh slučajih, v katerih se sploh rabi oblič. Zlasti se izpričuje kot koristen pri starih, vnetljivih boleznih, n. pr. **kurjih očesih, otiskih itd.**, ako se po poprejšnjem izčiščenju dotičnih mest na tofet ali usnje namazan, priloži. 1 škatljica 80 h, 1 tucat škatljic 2 K, 5 tucatov škatljic 30 K. d (2721-1)
Kot znamenje pristožnosti je na zavitkih grb trške občine Neunkirchen (devet cerkva) vtisnjen.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Kjer se ne dobiva, se pošlje naravnost.

Učenec
iz boljše rodbine, ki je dovršil 2 gimn. razreda, zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se v **drogueriji**
Anton Kanc-a (2842-2)
Ljubljana, Šelenburgove ulice.

Varuj svoje ženo!
Za vsako rodbino najvažnejšo knjigo v otroških zadevah s čez tisoč zahvalnimi pismi pošilja diakretno za 90 vin. v avstr. znakah gospa **A. Kaupa**, Berlin S. W. 19 Lindenstrasse 47.
(2837-2)

Mejnarodna panorama.
Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastična umetniška razstava.
Senzačno, poučno in izobraževalno.
Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.
Samo do sobote, 15. novembra, razstavljeno:

Udobno potovanje zanimivem **Turinu in Milanu.**
Novo, senzačno in amisantno so ameriskanski **Mutoskopi.**
5 novo došlih zabavnih slik.
1. slika: Mala borba z blaznami.
2. Ponorečena voznja po čolnu.
3. Norčevanje s fotografom.
4. Živ divan.
5. Sen mladosti.
Za 5 krat se plača 50 vin.
Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2867)

Najnižje cene. Največji izbor.
Preobleke. Popravila.
L. Mikusch tovarna dežnikov Ljubljana, Mestni trg.

Pomoč
nik specerist, slovenščine in nemščine zmožen, želi takoj službo premeniti. 2869-1)
Ponudbe na upravnistvo »Slov. Nar.«.

Poskusite **J. Klauer-jev, Triglav**
naravni rastlinski liker!
Ogreva in oživlja želodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-229)
Edini založnik in imetnik: **Edmund Kavčič** v Ljubljani.

Vsprejme se stalno **posojilniški uradnik**
izvežban v knjigovodstvu in drugem posojilniškem poslovanju. — Plača po dogovoru. Nastop s 15. decembrom ali tudi pozneje. (2*51-2)
Ponudbe s spričevali na „**Goriško ljudsko posojilnico** v Gorici“.

Za nadrobno prodajo špecerijskega blaga išče trgovina na deželi, katera dela le na debelo **prodajalca**
na lasten račun, s primerno kavcijo. Sprejme se tudi za to samostojna, izvežbana ženska. Ponudbe sprejema upravnistvo »Slov. Naroda«. (2855-2)

2786 **Veliko denarja!** (5)
do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti osebe vsakega stanu (kot postranski zaslužek). Natančneje pod „Reell 118“ na Annoncen-Abteilung des MERKUR, Stuttgart, Schickstr. 6.

Velika zaloga telovadnih čevljev s kaučuk podplati za dijake.
Cena: od št. 34 do 37 K 1.80
za moške 43 46 2.30
kakor tudi velika izbira **gumastih galoš** iz najboljših ruskih, angleških in avstrijskih tovarn.
Za dečke in deklice od št. 29 do 34 K 2.20.
Za gospe in gospe **zajnižje cene.**
Prekupovalci dobijo primeren popust. Vsakovrstne komodne čevlje iz usnja in klobučevine.
Ivan Kordik (2365-16)
Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 10-14.

Najnovejša ročna dela
izdelana, pričeta in predtiskana; **svilo, prejo, volno** za vezanje, pletenje in kvačkanje priporoča (2324-5)
F. HITI Ljubljana
* Pred škofijo šte. 20. * **Predtiskarija!**

Fotografski atelije na sv. Petra cesti št. 27
L. Krema.
Solidna in cena izdelava slik vsake velikosti.
Izlozbe: na Sv. Petra cesti, v Prešernovih ulicah in v „Zvezdi“.

Največja zaloga navadnih do najfinjših **otroških vozičkov** In navadne do najfinjše **žime.**
M. Pakič Ljubljana.
Neznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Josip Reich
likanje sukna, barvarija in kemična spiralnica na par Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.
Postrežba točna. — Cene nizke.

A. KUNST
Ljubljana, Židovske ulice šte. 4.
Velika zaloga obuval
lastnega izdelka za dame, gospe in otroke je vedno na izbero.
Vsakršna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamenujejo. Pri zunanjih naročilih blagovoli naj se vzorec vpslati.

Klobuke najnovejše fačone priporoča po najnižji ceni
Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg št. 11.

Avgust Repič, sodar
Ljubljana, Kollzejske ulice šte. 16 (v Trnovem) 47
izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah.
Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Ign. Fasching-a vdove ključavničarstvo
Poljanski nasip št. 8 (Relchova hiša) priporoča svojo bogato zalogo **štedilnih ognjišč** najpriprostejših kakor tudi najfinjših, z žolto medjo ali mesingom montiranih za oklade s pečnicami ali kahlami. Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja naročila se hitro izvršó.

Zahtevajte
v prodajalnah,
v kavarnah in
v gostilnah

Cvekov brinovec

v originalnih steklenicah.

Ure na nihalo z godbo

je zadnja novost v fabricaciji ur. Te francoske miniaturne ure na nihalo so 69 cm dolge, skrinjica popolnoma po narisu je iz naravnega orehovega lesa, fino polirana, z umetniško izrezljanim nastavkom in igrajo vsako uro najlepše koračnice in plese. Cena z zabojem in zavijem samo 8 gd. — Ista ura brez glasbenega stroja, toda z bilom, ki bije vsako pol in celo uro, z zabojem in zavijem samo 6 gd. — Te ure na nihalo ne gredo samo točno na minuto, za kar se jamči, temveč so tudi vsled svoje v istini prekrasne opreme jako lepa in elegantna hišna priprava. Budilnik z zvončkom in ponoči se lesketajočim kazalnikom 1.70 gd. Budilnik z godbo, ki mesto zvonjenja igra, 6 gd. — Niklasta remont. ura 3 gd. — Pristna srebrna remont. ura z dvojnimi pokrovom, 5.50 gd. Pošilja se samo proti poštnemu povzetju. Neugajajoče se vzame nazaj, denar se povrne, zato nobeno riziko. Veliki ilustrovani cenik ur, verižic in prstanov itd. gratis in franko. (2817-2) Kristjanska tvrška, ustanovljena leta 1860.

JOSIP SPIERING

Dunaj, I., Postgasse št. 2/G.

Pariške imitacije demantov in biserjev

nadkriljuje vse obstoječe imitacije po svojem čudapolnem blišču in trpežnosti kova.

Sloveče pariške imitacije demantov tvrške „Zur Brillanten-Königin“ se dajo snažiti, izdelujejo se samo v solidnem, pristnem zlatem in srebrnem kovu in jih od dragocenih pravih dragih kamnov absolutno ni možno razločiti.

Uhani, prstani, brože, biserni ovratniki, igle za v laso so jako imenitno in elegantno izdelani ter jih ni zamenjati z drugimi manjvrednimi imitacijami.

Zaloga pariških demantnih imitacij

„Zur Brillanten-Königin“

Dunaj I. Kärntnerstrasse 51, nasproti c. kr. dvorne opere.

Filijala: I. Adlergasse 3, nasproti kavarni Habsburg.

Novi ilustrovani cenik gratis in franko

(2830-2)

Prosim, gg. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idoče sezije namenil sem razprodati svojo zalogo še ostalih koles, znamka „Styria“ in „Helical“ letošnjih modelov, pod lastno ceno. Dana je torej slehernemu najugodnejša prilika, pridobiti si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni.

Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi za pneumatike.

Priporočam se z velespoštovanjem

(114-85)

Fran Čuden

trgovec in urar na Mestnem trgu.

Šport

ne in zimske suknje, haveloki, obleke itd. itd. za gospe in dečke se dobivajo v veliki izbiri

v „Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Damska konfekcija kakor: paletoti iz double- in črnega blaga, jopice, ovratniki, kostimi, krila in bluže zadnje novosti po čuda nizki ceni.

Velika zaloga kožuhovine!

Naročila po meri se sprejemajo! Blago na izbero se pošilja na vse strani brez poštnega povzetja!

Najboljše blago! Najnižje cene!

Z velespoštovanjem

pr. F. M. Netschek

Oroslav Bernatović.

(2836-3)

Št. 13068.

Razglas.

(2868)

Dne 2. januarja 1903, ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželnem dvorcu (na Kongresnem trgu)

XV. žrebanje obveznic 4% kranjskega deželnega posojila.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 8. novembra 1902.

Božično darilo!

Zabava za velike in male.

GRAMOFONI od 15 do 125 gld.

Avtomati, v koje se vrže 10 vln., za gostilničarje jako dobičkanosni.

Prodaja se tudi na obroke.

Zahtevajte moj veliki ilustrovani cenik.

Velika zaloga plošč.

Vse plošče se lahko zamenijo pri

Rudolfu Weber-ju

(2412-14) urarju

v Ljubljani, Stari trg št. 16.

Poje, se smeje in govori v vseh jezikih.

Preje v konkurzu se nahajajoča manufakturna zaloga „pri Amerikancu“

se bode

(2866-1)

od četrтка, dne 6. novembra t. l.

nadalje

v Ljubljani

Stari trg št. 1

(preje F. Detter)

ceno prodajala.

V prodajo spadajoči predmeti se ogledajo lahko brez kupovalne sile in se le omenja, da se prodaja

perilno blago že . . . od 6 kr. naprej

lepi barhenti za bluže „ 16 „ „

zimsko oblačilno blago „ 25 „ meter naprej.

Prodaja se samo od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

Tudi se oddajo večje partije trgovcem.